

Smluvní pokuta a úrok z prodlení

Pavel Horák Omšenie 8. 10. 2018

Smluvní pokuta a prodlení

2

Otázka: lze vázat i na běh času?

Historicky – polemika 90.léta (Z. Kovařík x B. Petr)

Judikatura např. NS 29 Cdo 969/99 – **Lze (Ale?)**

Uplatnění narůstající SP není (bez dalšího) v rozporu s
dobrými mravy ani podle judikatury NS, ani
historicky:

Srov. NS ze dne 11. 11. 1932, Rv I 1404/31

Vážný 12089/1932

Dnes: NS 32 odo 588/2003, 32 Odo 1299/2006

SP a úroky z prodlení

3

Úrok z prodlení – nově **dispozitivní** - § 1970

X § 517 odst. 2 ObčZ 1964 – podle judikatury (zřejmě nesprávné) kogentní (33 Odo 1117/2003 – R 26/2006)

Jak nahlížet na kumulaci sankcí?

Je možno pro prodlení sjednat obě sankce?

Kumulace úroků z prodlení a SP je přípustná (33 Odo 47/2002)

Kumulaci úroků z prodlení a SP si lze dohodou vyloučit (23 Cdo 1599/2010)

Rozdíly SP a úroku z prodlení

4

1. **SP je samostatným** nárokem a strany si ji musejí sjednat, **úrok z prodlení příslušenství** pohledávky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 1999, sp. zn. 29 Cdo 2495/98);
2. Smluvní pokuta **není ani opěťující se dávkou**, kterou by bylo možné věřiteli soudním rozhodnutím **přiznat i do budoucna** (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. února 2007, sp. zn. 21 Cdo 681/2006);
3. Je-li dlužník v prodlení se zaplacením smluvní pokuty, může **ze smluvní pokuty**, s níž je dlužník v prodlení, věřitel **požadovat úrok z prodlení** (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. března 2003, sp. zn. 33 Odo 105/2003);

Rozdíly SP a úroku z prodlení

5

4. Ve vztahu k náhradě škody se na NŠ úrok z prodlení jen započítává (§ 1971);
5. Placení úroků z prodlení může být konkludentním **uznáním** dluhu (§ 2054 o. z.);
6. Pro úroky z prodlení je stanovena podpůrná **zákonná sazba**;
7. **Moderace** příliš vysoké sazby se u smluvní pokuty řídí § 2051 o. z., zatímco u úroků zvlášť upravena není;
8. Úroky z prodlení lze oproti smluvní pokutě při **příliš nízké sazbě** soudem upravit (§ 1972 o. z.).

Rozdíly SP a úrok z prodlení

6

9. Rozdílný **běh promlčecí doby**. Smluvní pokuta je samostatným nárokem, **každým dnem** prodlení nové právo na další část smluvní pokuty a promlčecí doba běží pro každou dílčí část smluvní pokuty zvlášť (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. října 2002, sp. zn. 29 Odo 847/2001); Pro **úroky z prodlení** -povinnost platit úroky z prodlení se splněním úvěru nebo jiného dluhu (závazku) nevzniká samostatně (nově) za každý den trvání prodlení, ale **jednorázově v den, kterým se dlužník ocitl v prodlení** se splněním tohoto závazku; tímto dnem počíná u tohoto práva běžet promlčecí doba a jejím uplynutím se právo promlčí „jako celek“ (srov. rozsudek ze dne 31. srpna 2006, sp. zn. 21 Cdo 3173/2005);

Vztah promlčení SP a zajišťované pohledávky

7

1. Úspěšné uplatnění námitky promlčení pohledávky nemůže mít vliv na smluvní pokutu, na niž vzniklo právo před promlčením pohledávky.
2. Vzhledem k tomu, že smluvní pokuta, na kterou již právo vzniklo, je samostatným nárokem, nevylučuje promlčení práva zajištěného smluvní pokutou, jehož se dlužník dovolal, aby se věřitel úspěšně domohl přiznání smluvní pokuty vzniklé před promlčením zajištěného práva.
3. X SP, na niž vzniklo právo po promlčení zajištěné pohledávky - dojde-li k promlčení pohledávky z hlavního závazkového vztahu, stává se nevymahatelnou i smluvní pokuta z vedlejšího závazkového vztahu, na niž vzniklo právo po promlčení zajištěné pohledávky. Po promlčení práva zajišťované smluvní pokutou nelze soudně přiznat právo na zaplacení smluvní pokuty za dobu po uplynutí promlčecí doby.

(NS 33 Cdo 2637/2008)

Procesní souvislosti

8

- Soudní poplatek u SP – z kapitalizované částky, požaduje-li do budoucna – z pětinásobku ročního plnění
- Nemožnost přiznat SP do budoucna, nejde o opětující se plnění (26 Cdo 4503/2009)
- Soud tak SP přizná ke dni rozhodnutí (23 Cdo 4799/2010, 23 Cdo 5280/2009)
- Uplatnění SP a nárok ze smlouvy – vztah platebního rozkazu a výzvy podle § 114b OSŘ (23 Cdo 4311/2011)

Otázky

9

Je-li vázána SP na porušení povinnosti dlužníka zaplatit včas dluh a současně na odstoupení věřitele, **kdy počíná běžet promlčecí doba práva na zaplacení SP?**

Jde o dohodu o splatnosti SP nebo dohodu o vzniku práva na zaplacení SP k času odstoupení?